

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Dvorníky (2007-2013)

1. pracovná verzia

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Dvorníky sa podieľal tím pracovníkov spoločnosti Premier Consulting spol. s r.o.:

- Ing. Miroslav Švec – hlavný projektový manažér
- Ing. Peter Karsay – projektový manažér
- Ticiana Vanková – asistentka projektového manažéra

Lopata, Švec & Partners

Premier Consulting, spol. s r.o.

Hlavná kancelária: Hadovská cesta 870 • 945 01 Komárno • Slovak Republic
tel. +421 35 7713585 • fax: +421 35 7714250 • e-mail: info@premier-consulting.sk
www.eurofondy.sk

Obsah

Vízia rozvoja obce Veľké Dvorníky	4
1. Úvod	4
2. Ekonomické a sociálne východiská	6
2.1. Socio-ekonomická analýza	6
2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje	6
2.1.2. Ekonomická charakteristika.....	12
2.1.3. Občianska vybavenosť	16
2.1.4. Vzdelávanie a kultúra.....	19
2.1.5. Životné prostredie	20
2.2. Analýza realizovaných opatrení	21
2.3. SWOT analýza.....	22
2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	24
3. Rozvojová stratégia.....	27
3.1. Ciele a priority.....	28
3.2. Opatrenia a aktivity	35
3.3. Opis rozvojovej stratégie.....	36
3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele.....	37
4. Finančný plán.....	41
4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie	41
4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia	42
5. Zabezpečenie realizácie.....	42
5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	43
5.2. Monitorovanie a hodnotenie	44
5.3. Harmonogram realizácie.....	45
6. Záver.....	

Vízia rozvoja obce Veľké Dvorníky

Víziou predstaviteľov obce je zabezpečiť hospodársky a ekonomický rast za podmienok trvale udržateľného rozvoja pri využití obnoviteľných zdrojov energie a predovšetkým kvalitné zabezpečenie životných potrieb obyvateľstva v kontexte zachovania a rozvoja kultúrnych tradícií a zvykov v obci využívajúc pri tom úzku spoluprácu verejného, neziskového i podnikateľského sektoru a občanov.

1. Úvod

Posledná dekáda 20. storočia až po súčasnosť je poznačená kumuláciou procesov, ktoré výrazne predznamenali dynamiku a charakter premien spoločensko-politickej, hospodárskej, sociálnych, sociálno-kultúrnych s celou škálou pozitívnych ale aj problémových dopadov na spoločnosť i jednotlivé spoločenstvá na Slovensku. Významné sú nadnárodné súvislosti prebiehajúcich procesov, keďže sa netýkajú len jednej krajiny, ale sú súčasťou priestorovo širších premien, ktoré majú významné, prinajmenšom európske súvislosti. Premieta sa to, resp. odráža v európskych integračných procesoch, v hľadaní podôb štátnych i spoločných európskych postupov, pri riešení problémov, pri usmerňovaní vývojových procesov, pri hľadaní spoločných či koordinovaných politík.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým si obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a o potreby obyvateľov. Je to strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomickej a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájst' na ne riešenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Dvorníky je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obec.

Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorit rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísť nasledovne:

- 1) Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomickeho vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- 3) Vyhotovenie **SWOT analýzy**.
- 4) **Určenie kľúčových disparit a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- 5) **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadvázuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PHSR. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
- 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.
- 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
- 9) **Definícia priorit a opatrení**.
- 10) Kompletizácia PHSR.
- 11) Schvaľovanie a publikovanie PHSR

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomickeho, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené Preto sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2013 vypracúva nový komplexný plánovací dokument splňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

2. Ekonomické a sociálne východiská

Výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme je finančná stabilita ekonomiky. Úloha domácej reálnej ekonomiky je pritom jednou z najdôležitejších. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch reálnej ekonomiky Slovenska – vo verejnem sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu. Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, či vo finančnom hospodárení týchto sektorov vznikali napäťia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch alebo či tieto sektory boli v rovnováhe a či výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík. Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia. Ak sa pozrieme na vývoj ekonomiky SR z týchto hľadísk, môžeme konštatovať, že bol veľmi priažnivý z pohľadu vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu. V ekonomike začala pôsobiť daňová reforma, ktorá zlepšila vnímanie podnikateľského prostredia na Slovensku zahraničními investormi, a to tým, že znížila daňové zaťaženie podnikov. Ďalšie reformy, dôchodková reforma a reforma zdravotníctva, by mali prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Pokračovala konsolidácia verejných financií. Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlił, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania. Deficit na bežnom účte síce vzrástol, ale bol z veľkej časti financovaný priamymi zahraničnými investíciami. Tie vytvárali predpoklad na ďalší rast exportnej schopnosti a upevnenie vonkajšej ekonomickej stability.

2.1. Socio-ekonomická analýza

Model uplatňovanej regionálnej politiky v značnej miere ovplyvňuje stav sociálno-ekonomickej úrovne regiónov Slovenska. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relativne jednotný funkčný celok, kde pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok.

Trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách môžu byť takýmito územnými celkami. V dôsledku predchádzajúceho vývoja na území Slovenska tvoria lokálne pracovné trhy spádové územia miest, ktoré v strediskovej súštave osídlenia plní funkciu stredísk obvodného významu.

Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Základnú charakteristiku, ľudský potenciál a smerovanie rozvoja obce najviac ovplyvňuje jej veľkosť. Väčšie obce majú oveľa širšie možnosti rozvoja, najmä v ekonomickej oblasti, ale aj v oblasti občianskej infraštruktúry. Súvisí to najmä s lepšou disponibilitou a rôznorodosťou ľudských zdrojov a väčšou koncentráciou ekonomickej aktivity a ekonomického bohatstva. Väčšie obce často plnia funkciu strediskovej obce v štruktúre regionálneho osídlenia a sú

ťahúňom rozvoja aj okolitých menších obcí. Ich úloha preto presahuje hranice ich katastrálneho územia. Naopak menšie obce majú na prvý pohľad obmedzenejšie možnosti ekonomickejho rozvoja. Ich potenciál a spoločenská hodnota je naopak skrytá v lepších možnostiach zachovania vidieckeho spôsobu života, uchovávania kultúrnej hodnoty Slovenska a jeho regiónov a odkazu budúcim generáciám. Ekonomický rozvoj menších obcí je často spojený s úzkym prepojením na blízke väčšie, tzv. "strediskové" obce alebo blízke mestá. Obyvatelia často dochádzajú do väčších sídlných stredísk za prácou. Je však nesprávne zanedbávať možnosti ekonomickejho rozvoja v menších obciach a spoliehať sa len na blízke regionálne a mikroregionálne strediská. Každá obec má svoje špecifiká a je nesmierne dôležité ich analyzovať a na ich základe stanoviť rozvojovú stratégiu obce.

Obec Veľké Dvorníky s počtom obyvateľov 899 k 1.1.2006 sa radi medzi malé obce na Slovensku. Vzhľadom na relativne malú veľkosť je obec úzko spätá so svojím okolím a je od neho závislá. Obec nemôže presadzovať individuálny prístup k regionálnemu rozvoju, ale musí dôkladne analyzovať svoje prostredie a plánovať svoj rozvoj v súlade s obmedzeniami a možnosťami okolia. Nemôže byť snahou obce poskytovať svojim obyvateľom všetky služby a verejného charakteru, pretože by to mohlo byť pre malý počet obyvateľov neekonomickej a verejných kvalít. Obec sa musí preto orientovať na služby tieto obyvateľstvu, ktoré sú v obci vykonávané lepšie a výhodnejšie ako v okolitých sídlných obciach (blízke mesto, blízka väčšia obec). Stále však ostáva priestor pre stanovenie vlastných priorit a hľadanie nástrojov na ich naplnenie.

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovni, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný. Poloha obce má vplyv i na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídliacich v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti.

Obec Veľké Dvorníky sa nachádza v blízkosti hraníc s Maďarskou republikou a v tesnej blízkosti (iba 2 km od obce) od okresného mesta Dunajská Streda. V súčasnosti v hraniciach miest – hlavne tých väčších a významnejších z hľadiska administratívno-správnych funkcií – zaznamenávame celý rad vnútorných diferencujúcich procesov sociálneho a sociálno-priestorového, či funkčného charakteru. Zaznamenávame sociálno-priestorové tlaky priestorov, v mnohých prípadoch pod tlakom zvýšenej komercionalizácie. Ide jednak o dochádzku za prácou alebo mimopracovnými aktivitami. Úzka prepojenosť obce na mestské sídlo utvára kvalitnú štruktúru ekonomických činností a predpoklad pre a rast a rozvoj a uspokojovanie rastúcich potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a zároveň spôsobuje migráciu kvalifikovanej pracovnej sily do obce z dôvodu teritoriálnej blízkosti zamestnávateľa, pôsobí na znižovanie nezamestnanosti. Najviac sú rozvinuté sídelné a aglomeráčné väzby okolo väčších miest, ktoré sú aj administratívnymi centrami krajov. Okolo týchto miest sa vytvárajú priestory sídiel - pásmo. V pásmach intenzita väzieb postupne graduje k najväčším mestám. Pri sídlach v najtesnejšom a priamom dotyku s územiami najväčších miest (jadier ľažisk osídlenia) sú pozorovateľné suburbanizačné a decentralizačné efekty. Vytvára sa tak úplný, alebo čiastočný "prstenec" obcí, ktoré tvoria spolu s jadrovým mestom - jadrové pásmo. Poloha obci zabezpečuje aj dobre vybudovanú technickú a sociálnu infraštruktúru. V podstate ide obec spadá do mestského regiónu, ktorý je typický ekonomickým rastom a zvyšovaním kvality života.

Záujmové územie sa nachádza v blízkosti križovatiek viacerých ciest európskeho významu, čo v budúcnosti môže znamenať silný rozvojový impulz pre daný región. V blízkosti obce prebiehajú európske multimodálne koridory: koridor č. IV. (Berlín/Norimberg – Praha – Kúty – Bratislava – Nové Zámky / Komárno – Štúrovo – MR lokalizovaný pre trate železničnej a kombinovanej dopravy) a koridor č. VII. (vodná cesta Dunaj) s prístavom v Bratislave. Tieto dopravné koridory patria medzi najvýznamnejšie komunikačné osi v Európe. V budúcnosti

teda nevyhnutnou úlohou bude využiť prítomnosť hore uvedených európskych komunikačných systémov (bude potrebné zlepšiť infraštrukturálne prepojenia na hore uvedené európske multimodálne koridory). Najvýznamnejšími cestnými ťahmi prechádzajúcimi v bezprostrednej blízkosti obce sú I/63 (Štúrovo - Komárno - Dunajská Streda - Bratislava, je najvýznamnejším cestným ťahom prechádzajúcim územím juhozápadného Slovenska), II/572 (Dunajská Streda - Lehnice - Bratislava, v ďalšom priestorovom rozvoji horného Žitného ostrova predstavuje kostru miestnej rozvojovej osi). Sídelným útvarom Veľké Dvorníky prechádza II/507 (Gabčíkovo - Dunajská Streda - Galanta). Na túto cestu sa nadväzujú miestne komunikácie v obci. V perspektive dopravnú polohu záujmového územia kladne ovplyvní aj výstavba plánovanej rýchlosnej komunikácie Bratislava - Dunajská Streda - Nové Zámky - Lučenec. V blízkosti riešeného územia sa nachádza v súčasnosti najdôležitejšia cyklistická trasa na Slovensku, Podunajská cykloturistická cesta, ktorá má veľký medzinárodný význam. Letisko s verejnou prepravou osôb a nákladov sa nachádza v 45 km vzdialenosťi, v Bratislave. Najbližší prístav na Dunaji sa nachádza v Gabčíkove (18 km).

Blízkosť hlavného ťahu podporuje sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky trvalého udržania a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia. Rozvojové osi sa na Slovensku rozvíjajú v uzlovom pásovom sídelnom systéme, ktorého osnovu tvoria centrá osídlenia a dopravno-komunikačné systémy spájajúce jednotlivé centrá. Hierarchia a dôležitosť rozvojovej osi závisí od:

- úrovne centier medzi ktorými os leží a ktoré prepája,
 - významu verejného dopravného vybavenia, pozdĺž ktorého os leží,
 - významu verejného technického vybavenia,
 - hustoty sídiel na rozvojovej osi,
 - počtu a hustoty obyvateľov v obciach prepojených rozvojovou osou.

Obec Veľké Dvorníky aktívne spolupracuje aj s okolitými obcami z okresu Dunajská Streda, ale aj s vzdialenejšími obcami z iných okresov SR. V posledných rokoch sa aktívne zapojila do spolupráce s aktérmi regionálneho rozvoja z Rakúska, z Českej republiky a z Maďarska. Obec je súčasťou Podunajsko - Dolnovážskeho regionálneho združenia (Euroregión Podunajského Trojspolku), ktorý patrí medzi najstaršie a najaktívnejšie euroregionálne združenia na Slovensku. Obec je členom Združenia miest a obcí Slovenska a Združenia miest a obcí Žitného ostrova.

Obec Veľké Dvorníky je zakladajúcim členom združenia obcí Mikroregión Klátovské rameno (okrem obce Veľké Dvorníky jeho ďalšími členmi sú: obec Dunajský Klátov, obec Horné Mýto, obec Jahodná, obec Ohrady, obec Topoľníky, obec Trhová Hradská, obec Malé Dvorníky). Toto mikroregionálne združenie vzniklo v roku 2004 a cieľom činnosti združenia obcí je najmä:

- spolupráca v oblasti hospodárskeho a sociálneho rozvoja v oblasti cestovného ruchu,
- starostlivosť o životné prostredie, miestnu dopravu, oblasť školstva a kultúry,
- realizovanie rozvojových projektov na podporu vytvárania podmienok pre investovanie v regióne z domácich a zahraničných zdrojov,
- spolupracovať s obyvateľmi a najmä s mládežou k výchove zachovania tradícií, zvyklostí a všeobecných ľudských hodnôt,
- získavanie domácich a zahraničných grantov na účely podporujúce splnenie cieľov združenia,
- zviditeľnenie regiónu pre potenciálnych návštěvníkov a investorov doma aj v zahraničí,
- zaobstaranie vypracúvania regionálnych rozvojových štúdií,

- h) rozvíjanie mikroregionálnej a cezhraničnej spolupráce,
- i) spolupráca so subjektmi podieľajúcimi sa na zabezpečení regionálneho rozvoja,
- j) spolupráca so zahraničnými partnerskými organizáciami a podpornými fondmi,
- k) vytváranie regionálnych informačných systémov a databáz,
- l) koordinácia aktivít v jednotlivých oblastiach regionálneho rozvoja (v prípade záujmu),
- m) využívanie obnoviteľných zdrojov – energie.

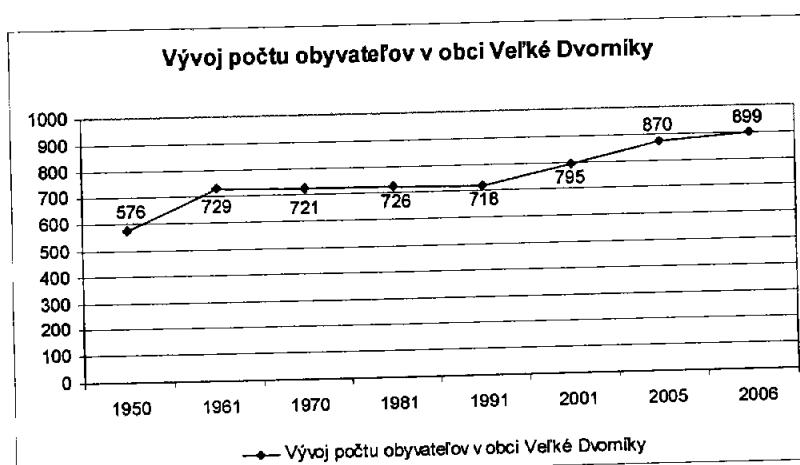
Z hľadiska administratívneho členenia patri obec Veľké Dvorníky do Trnavského kraja a okresu Dunajská Streda (okresy v súčasnosti neplnia administratívnu funkciu, sú však štatistickou jednotkou úrovne NUTS IV).

Sídlo matričného úradu	Dunajská Streda
Sídlo pracoviska daňového úradu	Dunajská Streda
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Dunajská Streda
Sídlo Okresného súdu	Dunajská Streda
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Dunajská Streda
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Dunajská Streda
Sídlo Územnej vojenskej správy	Trnava
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Dunajská Streda
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Dunajská Streda

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomickejho rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci. Jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia je ľudský potenciál. Je výsledkom populačného a hospodárskeho vývoja obce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru.

Vývoj počtu obyvateľov za posledných takmer 60 rokov charakterizoval postupný a takmer kontinuálny nárast. Vplyvom migrácie mladých ľudí vyvolanej výstavbou rodinných domov a nájomných bytov sa očakáva mierny nárast prirodzeného prírastku, vďaka tomu by mal počet obyvateľov do roku 2009 narásť na 1000 obyvateľov.

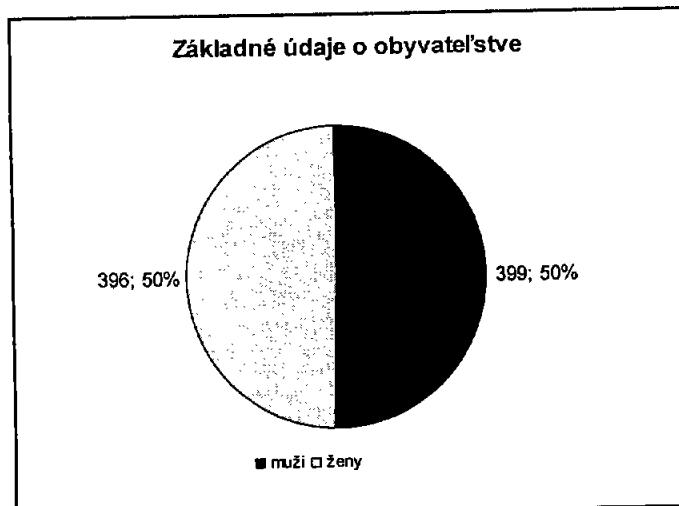

Hustota obyvateľstva v obci Veľké Dvorníky na 1 km² je 113 obyvateľov, čo je hodnota vyššia ako v okrese Dunajská Streda (107 obyvateľov/km²), ako aj hustota Slovenskej republiky (111 obyvateľov/km²).

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia je vyrovnaná, len málo prevládajú muži s 50,2% nad ženami s 49,8%. V štruktúre ekonomickej aktívnych osôb prevládajú tiež muži s 52,6% (abs. 214 osôb) nad ženami s 47,4% (abs. 193 osôb).

tab.: Základné údaje o obyvateľstve										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky aktívne osoby			Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich	spolu	muži	ženy	
Veľké Dvorníky	795	399	396	49,8	769	967	407	214	193	51,2

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

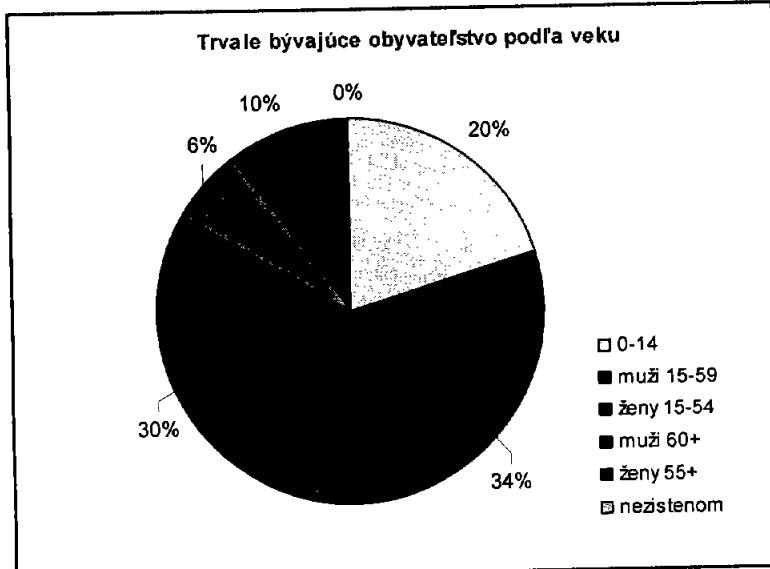
Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení, ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnu zložkou. Vývoj indexu ekonomickejho zaťaženia má v posledných rokoch prevažne stúpajúcu tendenciu. Vývoj bol ovplyvňovaný zvyšujúcim sa zastúpením detí a znižujúcim sa zastúpením produktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o normálny jav vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21. storočia.

Ak hodnotíme stav pomocou indexu vitality (index vitality = počet obyvateľov v predprodukívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x100), tak jeho hodnota (122,9) svedčí len o miernom starnutí obyvateľstva obce (v porovnaní s rokom 1991 pokles hodnoty indexu bol mierny - vtedy jeho hodnota bola 141,6).

Obec počíta s nárastom obyvateľstva hlavne pri pokračovaní a ďalšom posilnení migrácie smerom do obce. V prípade naplnenia potenciálu pristáhovania ďalších nových obyvateľov, predovšetkým mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k postupnému zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku							Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva vo veku (v %)			
Obec	spolu	Trvale bývajúce obyvateľstvo vo veku						predprodukčnom	produkčnom	poprodukčnom
		0-14	muži 15-59	ženy 15-54	muži 60+	ženy 55+	nezistenom			
Veľké Dvorníky	795	161	259	238	49	82	6	20,3	62,5	16,5

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

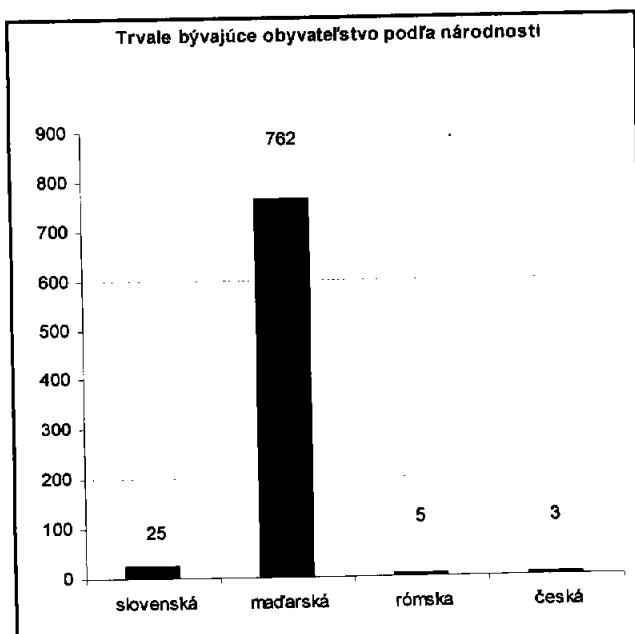

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Z hľadiska národnostného zloženia môžeme konštatovať, že obyvateľstvo obce je v tomto smere jednotné. Občania maďarskej národnosti podľa údajov z roku 2001 tvoria 95,85 % obyvateľov (abs. 762 obyvateľov), ďalej sú to Slováci zastúpení 3,14 % (abs. 25 obyvateľov), ďalej sú to obyvatelia českej a rómskej národnosti. Podľa oficiálnych údajov bolo v obci 5 občanov rómskej národnosti, čo však nezodpovedá ich skutočnému podielu, pretože veľa Rómov sa hlásilo k maďarskej národnosti. V súčasnosti žije v obci okolo 100 Rómov.

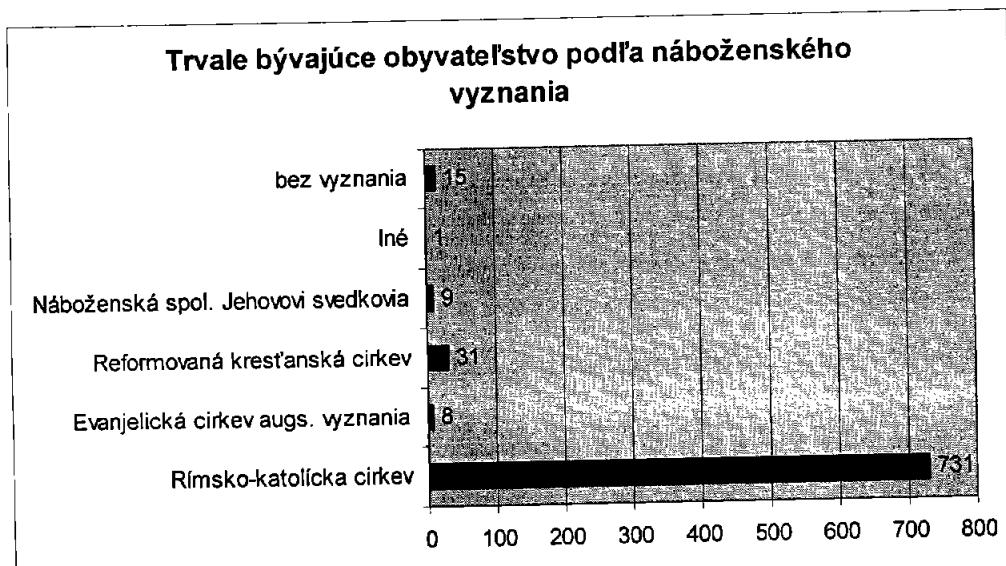
tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti					
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	v tom národnosť			
		slovenská	maďarská	rómska	česká
Veľké Dvorníky	795	25	762	5	3

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

V religióznej štruktúre obyvateľstva je najvyšším podielom zastúpená rímsko-katolícka cirkev, ku ktorej sa hlásí 91,95 % obyvateľov (abs. 731 obyv.), ďalej sú to občania bez vyznania a reformovaná kresťanská cirkev. Ostatné vierovyznania a cirkvi sú zastúpené iba minimálnym počtom obyvateľov.

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.2. Ekonomická charakteristika

Ekonomický potenciál Trnavského samosprávneho kraja predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Hospodársky rozvoj v posledných rokoch sa výrazne dynamizuje vplyvom prítomnosti automobilového priemyslu a súvisiacich subdodávateľských subjektov.

Trnavský kraj hraničí s 3 štátmi – Českou republikou (spoločná hranica cca 45 km), Rakúskom (cca 12 km) a s Maďarskou republikou (cca 48 km), čo vytvára predpoklady pre rozvoj cezhraničnej spolupráce. Priaznivý demografický potenciál, strategická geografická poloha, dlhodobé tradície kúpeľníctva a priaznivé klimatické podmienky sú predpokladom ďalšieho ekonomickejho rozvoja. Trnavský samosprávny kraj je súčasťou „zlatého trojuholníka“ – rozvojového regiónu Viedeň – Bratislava – Györ. Vzdialenosť Trnava - Viedeň je cca 118 km a Trnava Györ cca 108 km. V blízkosti sa nachádza letisko M. R. Štefánika v Ivánke pri Dunaji (cca 50 km) a letisko Schwechat – Wien (cca 110 km).

Odvetvia sekundárneho sektora poskytujú širší priestor pre diverzifikáciu výroby tovarov ako aj ponuku práce a prinášajú vyšší ekonomický efekt. Z tohto dôvodu má priemysel rozhodujúci vplyv na ekonomický rozvoj regiónu.

Okolie obcí patrí medzi najprodukívnejšie poľnohospodárske oblasti Slovenska, s celkovou výmerou poľnohospodárskej pôdy 294 225 ha, čo predstavuje 70,9 % z celkovej rozlohy kraja. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy takmer 90 % (89,8 %) tvorí orná pôda 264 138 ha.

Priemyselná výroba má na tvorbe HDP Trnavského kraja podiel 36% a predpokladá sa, že objem priemyselnej výroby bude v budúcom období stúpať v dôsledku zahájenia výroby v nových priemyselných podnikoch. Priemysel sa koncentruje v krajskom meste Trnava. Od roku 1989 prešla hospodárska základňa okresu hlbokou reštrukturalizáciou. Najväčšie podniky v Trnave zanikli alebo výrazne obmedzili výrobu (TAZ, Zornica, Drevina, cukrovar). V súčasnosti sú najväčšími ekonomickými subjektmi a zamestnávateľmi nasledovné subjekty:

Strategické podniky v Trnavskom kraji		
	Spoločnosť	Tržby v roku 2005 (tis. SKK)
1.	Samsung Electronics Slovakia, s.r.o., Galanta	48 605 500
2.	INA Skalica, s.r.o., Skalica	7 663 741
3.	Sony Slovakia, s.r.o., Trnava	6 521 920
4.	Swedwood Slovakia, s.r.o., Trnava	5 403 061
5.	Zentiva, a.s., Hlohovec	4 806 091
6.	Nafta, a.s., Gbely	4 500 000
7.	Johns Manville Slovakia, a.s., Trnava	4 177 359
8.	ZF Sachs Slovakia, a.s., Trnava	4 129 214
9.	Bekaert Hlohovec, a.s., Hlohovec	3 771 734
10.	Delphi Slovensko, s.r.o., Senica	3 378 172
11.	Protherm Production, s.r.o., Skalica	2 841 107
12.	Grafobal, a.s., Skalica	2 704 102
13.	Eastern Sugar Slovensko, a.s., Dun. Streda	2 597 626
14.	ŽOS Trnava, a.s., Trnava	2 444 688
15.	Amylum Slovakia, s.r.o., Boleráz	2 153 852
16.	Slovenské cukrovary, s.r.o., Sered'	2 044 919
17.	VUJE, a.s., Trnava	2 016 112
18.	Belar, a.s., Dunajská Streda	1 890 021
19.	COOP Jednota Galanta, s.d., Galanta	1 306 440
20.	ON Semiconductor Slovakia, a.s., Piešťany	1 304 095
21.	ZF Boge Elastmetall Slovakia, a.s., Trnava	1 218 027
22.	Alchem, s.r.o., Senica	1 015 385
23.	Steel-Mont, a.s., Holíč	1 014 092
24.	COOP Jednota Senica, s.d., Senica	1 002 375
25.	Slov. liečebné kúpele Piešťany, a.s., Piešťany	967 973

Automobilový závod PSA Peugeot-Citroen v Trnave, v ktorom postupne vzniklo viac ako 3500 nových pracovných príležitostí (z toho asi 40 % pre obyvateľov Trnavského okresu) je momentálne najväčším zamestnávateľom. V roku 2006 trnavskú fabriku opustilo okolo 60 tis. vozidiel, v roku 2007 to malo byť asi 240 tisíc. Pri plnej kapacite v roku 2008 vyprodukuje závod 300 tis. áut ročne, za hodinu to bude 55 áut. Lokalizáciou závodu sa mesto i širší región stalo atraktívnym i pre subdodávateľské firmy. Okrem vzniku nových pracovných miest to v krátkom čase prinieslo celkový ekonomický rozvoj v oblasti obchodu, služieb, rekreácie a zvýšenie životnej úrovne obyvateľstva.

Územie okresu Dunajská Streda je intenzívne využívanou poľnohospodárskou oblasťou. Poľnohospodárska výroba sa prevažne zameriava na pestovanie obilníň, kukurice, cukrovej repy, zeleniny a ovocia. Lesné hospodárstvo je zastúpené len v malej mierе vzhľadom na nízku lesnatosť /najmä pozdĺž hlavných tokov/. V okrese prevažuje najmä potravinársky priemysel. Z ostatných odvetví je zastúpené strojárenstvo, drevospracujúci priemysel, stavebnictvo, zdravotníctvo, chemický priemysel. V obci Veľké Dvorníky sa nachádza vodná elektráreň.

Podnikateľské prostredie v obci a jej okoli

Ekonomický potenciál obce je nižší ako priemer Slovenska (čo naznačujú ukazovatele ako priemerná mesačná nominálna mzda, miera nezamestnanosti a pod.). Záujmový región patrí do kategórie priemyselnopoľnohospodárskych regiónov SR. Z pohľadu makroekonomickej štruktúry rozhodujúce postavenie má poľnohospodárstvo a elektrotechnický priemysel - odvetvia nenáročné na kvalifikačnú úroveň pracovnej sily.

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo je najrozšírenejšou aktivitou v záujmovom území. Celková výmera poľnohospodárskeho pôdnego fondu v obci je 722,3 ha, čo predstavuje 90,4% z jej celkovej výmery. O intenzívnej poľnohospodárskej výrobe svedčí aj vysoký podiel poľnohospodárskej pôdy využívanej ako orná pôda – 97,2%.

V transformačnom procese novozaložené subjekty uprednostnili v podmienkach vysokej rizikovosti poľnohospodárskej výroby najmä právne formy s nižšou mierou osobnej zodpovednosti za záväzky podniku, rozhodujúca väčšina účastníkov poľnohospodárskej produkcie je aktívna v právej forme spol. s r.o.. Najvýznamnejšie podniky zaoberejúce aj agročinnosťou sú: AGRICO s.r.o., Agro - Dvorníky, a.s., Búšlak s.r.o., DS ROZMARÍN, s.r.o., METEOR - D.S., s.r.o., ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BÚŠLAK, spol. s r.o.. Registrované fyzické osoby podnikajú zvyčajne v právej forme samostatne hondopáriaci rolník.

Rastlinná produkcia je výrazne ovplyvňovaná produkčným potenciálom pôd. Záujmový región patrí do vysokoprodukčnej poľnohospodárskej oblasti Slovenska, dobré prírodné a klimatické podmienky územia vytvorili predpoklady pre pestovanie takmer všetkých plodín. Rastlinná výroba regiónu sa zameriava prevažne na výrobu obilníň (najviac sa pestujú pšenica ozimná a jarná, sladovnícky jačmeň, kukurica na siláž a krmivo), ktoré zaberajú plochu tradične viac ako 2/3 ornej pôdy. Ďalšími významnými komoditami sú olejniny (repka olejná, slnečnica), cukrová repa a dáteliny. K významným plodinám regiónu, pestovaným aj na ornej pôde aj v záhradách, patria zeleniny. Najviac sa pestujú uhorky, paprika, paradajky a kapusta. Pestovanie zelenín prebieha sčasti vo fóliovníkoch.

V obci má tradične veľký význam chov ošípaných a hydiny v prídomových hospodárstvach. Vo väčšine domácností sa chovajú ošípané pre vlastnú konzumáciu; ale sú aj také domácnosti, kde sa ošípané chovajú za účelom predaja na bitúnok (alebo sa chovajú prasnice s cieľom produkcie prasiatok). Chov hydiny v prídomových hospodárstvach je orientovaný hlavne na sliepky, kačice, morky a na produkciu vajec. V obci veľkú tradíciu má

aj chov koní, čo automaticky vytvára veľmi dobré podmienky pre ich využitie v rámci agroturistiky.

Priemysel

Rozvoj priemyslu v širšom regióne (v okrese Dunajská Streda) je v podstate spojený s realizáciou programu industrializácie zo 60-tych rokov, ktorého cieľom bolo vybudovanie priemyselnej základne v dovtedy ekonomickej slabo rozvinutých a prevažne poľnohospodársky orientovaných oblastiach. Okrem spoločensko-politickej faktorov sa v lokalizácii priemyslu v danom regióne uplatnili aj ďalšie faktory, a to hlavne dostaťok pracovnej sily a čiastočne ekonomicko-geografická poloha. Priemyselnú výrobu v obci zastupujú predovšetkým nábytkárske a drevospracujúce priemysel.

Trhové služby, maloobchod

Poskytovanie rôznych trhových služieb v obci je vyhovujúce, vo väčšine prípadov sa rozvíjajú na základe živnostenských oprávnení a v prevažnej mieri v priestoroch rodinných domov a garází (prípadne vo vyčlenených priestoroch pre tento účel). V obci sa nachádzajú služby ako výkup zeleniny, výkup farebných kovov a železného šrotu, distribúcia priemyselných hnojív, autobazár, klampiarstvo, elektroservis, zámočníctvo, kaderníctvo, autoservis, pneuservis atď.

Najvýznamnejší zamestnávatelia

Na zamestnanosti priamo v obci sa najviac podieľajú nasledovné spoločnosti:

- Búšľak s.r.o., prvovýroba, 20 zamestnancov,
- DS Rozmarín, záhradníctvo, 20 zamestnancov,
- Pila, spracovanie dreva a stolárska dielňa, 12 zamestnancov,
- Meteor D.S., poľnohospodárska výroba, 6 zamestnancov,
- Obecný úrad, 5 zamestnancov,
- Metalmont, 5 zamestnancov,
- NAVD, obecná firma, stavebné práce, 2 zamestnanci.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje odvetvie, ktoré má prierezový charakter a na jeho realizácii sa priamo podieľa celý rad ďalších odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo).

Cestovný ruch v regióne je značnou mierou ovplyvňovaný prevádzkou termálneho kúpaliska v meste Dunajská Streda. Je založené na využívaní liečivých vód pre regeneračno-rekondičné služby. Bohatý výskyt minerálnych a termálnych vód vyvolal rozvoj zväčša na báze termálnych kúpalísk rôzneho stupňa kvality vybavenia. Táto oblasť môže priniesť regiónu výraznú impulznú a rozvojovú funkciu. Potenciál územia pre ďalší rozvoj cestovného ruchu je mimoriadne veľký. Dá sa predpokladať, že aj v dlhodobom výhľade bude možné pokryť celý rozsah nárokov na oddych a zotavenie návštevníkov.

V obci turisticky najhodnotnejšie sú nasledovné lokality:

- pamätná tabuľa vojakov padlých v 1. a 2. svetovej vojne,
- pôvodne neskororenesančný kaštieľ zo 17. storočia, prerobený začiatkom 19. stor.,
- rekreačný areál okolo jazera,
- malé lesíky pozdĺž vodných tokov a ciest.

V obci veľký potenciál pre CR predstavuje aj tradičná ľudová kultúra ako ľudové zvyky, spevy a tance (tie sa udržiavajú prostredníctvom činností folklórnych súborov v obci).

V záujmovom regióne okrem vyššie uvedených foriem cestovného ruchu veľmi dobré sú aj predpoklady pre kulinársku turistiku - návštevníkov môže prilákať aj vychýrenou maďarskou

a slovenskou kuchyňou. Kuchyňa obce, ktorá je vzácnou zmesou tradícií a kultúr (ktoré sa na tomto území dlhodobo dotvárali), je oddávna založená na troch princípoch: vynikajúca kvalita surovín, generáciami k dokonalosti dopracované tradičné receptúry a dostatok času a poctivosti pri príprave jedál (varenie je doteraz v mnohých rodinách láskyplným obradom).

V záujmovom území veľkú tradíciu majú aj hody, jarmoky, trhy, fašiangové slávnosti – tieto každoročne organizované kultúrne podujatia tiež predstavujú zaujímavý turistický produkt.

V mikropriestore obce sú pre cykloturistiku veľmi dobré podmienky vzhľadom na nízinný terén a pomerne menšiu dopravnú frekvenciu na miestnych cestách.

Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch aj podporou budovania ubytovania v súkromí. Poskytovanie uvedeného ubytovania je podporovaná aktivita v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013, kde sú oprávnenými žiadateľmi fyzické osoby, ktoré zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí. Na uvedené aktivity je poskytovaný oprávnenému žiadateľovi nenávratný finančný príspevok do výšky 50% oprávnených nákladov z fondov EÚ. Prioritou obce by malo byť promptné a nápomocné vybavovanie potrieb obyvateľov (stavebné povolenie, konania a pod.).

Stručná charakteristika podnikateľského prostredia	
Predajňa potravinárskeho tovaru	áno
Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Pohostinské odbytové stredisko	áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	nie
Predajňa pohonných látok	nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	áno
Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	nie
Hotel (motel, botel)	nie
Penzión *** až *	nie
Turistická ubytovňa **, *	nie
Chatová osada *** až *	nie
Kemping * až ****	nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	nie
Komerčná poisťovňa	nie
Komerčná banka	nie
Bankomat	nie

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

2.1.3. Občianska vybavenosť'

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Kanalizácia

Obec Veľké Dvorníky v súčasnosti disponuje komplexne vybudovanou kanalizačiou. Kanalizácia predstavovala v minulosti pre obec investične vysoko náročnú aktivitu avšak z pohľadu rozvoja nevyhnutnú investíciu, ktorá je podstatným prvkom kvality života obyvateľov.

Pod kanalizáciou, v zmysle zákona č. 184/2002 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, rozumieme súbor objektov a zariadení určený na neškodné odvádzanie komunálnych odpadových vôd, splaškových odpadových vôd a priemyselných odpadových vôd a osobitných vôd a v prípade stokovej siete delenej sústavy alebo polodelenej sústavy aj vody z povrchového odtoku vrátane ich čistenia. (zákon č. 184/2002 Z.z., (vodný zákon) §2 ods.8). Pričom verejnou kanalizačnou sieťou sú odvádzané odpadové vody vznikajúce ľudskou činnosťou (z domácností, komunálnej sféry, priemyslu a poľnohospodárstva) ako aj zachytené zrážkové vody. Zneškodňovanie odpadových vôd, zamerané na zabránenie znehodnotenia kvality vôd a ohrozenia biologického života v recipiente, je založené na zachytení, odvedení (odkanalizovaní) a čistení vzniknutých odpadových vôd v rozsahu podmienok stanovených platnou legislatívou. ČOV sa nachádza v Kútnikoch.

Vodovod

Zásobovanosť obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov podzemných vôd v pasívnych oblastiach (napr. juh stredného Slovenska a väčšina východného Slovenska). Obec Veľké Dvorníky má kompletné pokrytie verejným vodovodom. Verejný vodovod v obci bude jedným z faktorov rozvoja v budúcnosti nakoľko pitná voda sa stáva strategickou surovinou. Prevádzkovateľom je Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s.

Plynofikácia obce

V minulosti bola v obci zrealizovaná plynofikácia. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn (ZP) je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najväčšej, pretože neprodukuje kysličníky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NOx a CO₂. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.). Prevádzkovateľom je spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel.

Stručné zhŕnutie technickej infraštruktúry obce Veľké Dvorníky	
Pošta	nie
Kábelová televízia	áno
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	áno
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	áno
Rozvodná sieť plynu	áno
Najbližšia zastávka vlakov - názov	Dunajská Streda
Najbližšia zastávka vlakov - vzdialenosť v km	4

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, údaje k 31.12.2005

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomickej systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátne správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Zdravotná infraštruktúra

Zdravotné strediská majú výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti v obci a kvalitu života v obci celkovo. V súčasnosti v obci nefunguje zdravotné stredisko. Lekársku pohotovosť a základnú, ako aj odbornú starostlivosť majú občania zabezpečenú v Dunajskej Stredye (2 km). Uvedená vzdialenosť je priateľná, a navyše vybudovanie a udržiavanie zdravotného strediska v obci veľkosti obce Veľké Dvorníky nie je ekonomicky efektívne.

Kultúrna infraštruktúra

Strediskom kultúrnej infraštruktúry v obci je kultúrny dom, ktorého kapacita je 200 miest v dvoch sálach. Kultúrny dom disponuje javiskovým sedením, kuchynkou, šatňou, vlastným funkčným ozvučením. Využitie tohto zariadenia umožňuje organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí prezentujúcich miestnych tradícií a zvykov miestnych obyvateľov ako aj rôzne školské podujatia, divadelné predstavenia, príležitostné oslavky, koncerty a diskotéky pre mládež. Kultúrny dom si vyžaduje kompletnejšiu rekonštrukciu zameranú hlavne na výmenu okien, zateplenia budovy ako i výmeny strechy.

Spoločensky najaktívnejšími organizáciami a združeniami obce sú: športový klub (SC Veľké Dvorníky), základná organizácia Slovenského červeného krížu, ženský spevácky zbor, zväz záhradkárov, klub dôchodcov (má takmer 150 členov), dobrovoľný hasičský zbor (má veľa členov a viac družstiev, ktorí získali veľa úspechov na podujatiach Plameň), hudobná skupina SWEET, tanečný krúžok, ktoré na svoju činnosť využívajú priestory kultúrneho domu. V kultúrnom dome sa nachádza i knižnica, ktorá vlastní 2400 kníh. Obecné zastupiteľstvo komunikuje s občanmi prostredníctvom obecného rozhlasu, káblovej televízie a web stránky s adresou www.velkedvorniky.sk.

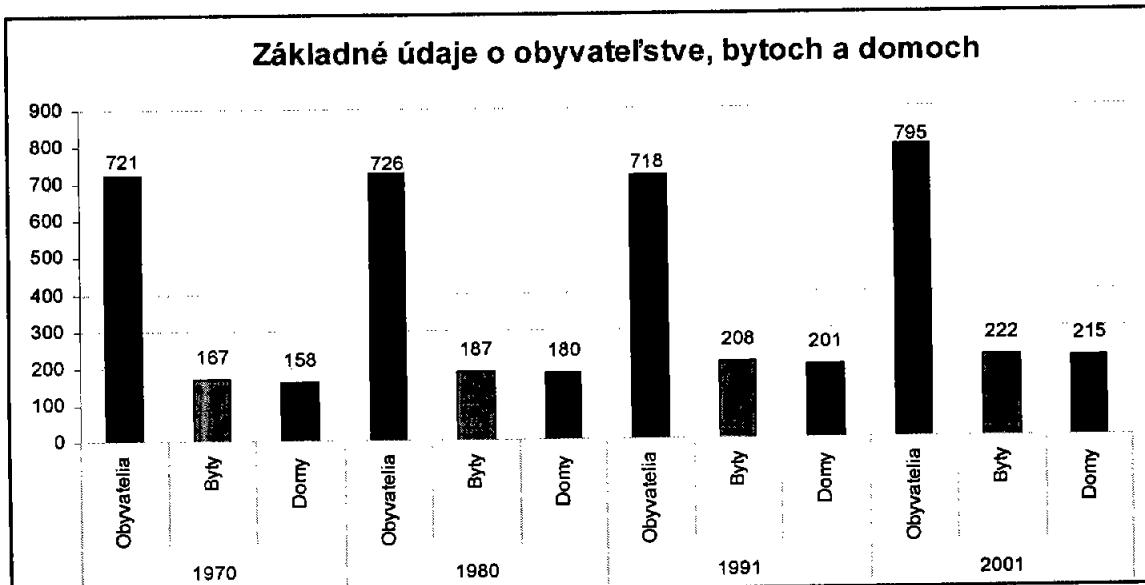
Bývanie

Bytový fond sa sústredí v bytových domoch ale i v tradičných rodinných domoch. Pri porovnaní s priemernými ukazovateľmi štandardu bývania okresu Dunajská Streda sa zistilo, že bytový fond v obci Veľké Dvorníky sa vyznačuje vyšším plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytných miestností a počtu osôb na 1 obytnú miestnosť.

Tab.: Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch

Obec	1970			1980			1991			2001		
	Obyvateľia	Byty	Domy									
Veľké Dvorníky	721	167	158	726	187	180	718	208	201	795	222	215

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. ukazovateľom obložnosti, vybavenosťou bytov ústredným kúrením, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, automatickou práčkou, ale aj tým, či domácnosť vlastní rekreačnú chatu, osobný automobil atď. Vybavenosť trvalo obývaných domov iba mierne zaostáva za priemerom okresu či priemeru Slovenskej republiky.

	Priemerný počet				Podiel trvale obývaných bytov vybavených (%)						Podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (v %)	
	trvale bývajúcich osôb na 1 trvale obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúcich osôb na 1 obytnú miestnosť	m ² obytnej plochy na osobu	ústredným kúrením	kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	automatickou práčkou	rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	osobným automobilom	počítačom		
Veľké Dvorníky	3,56	77,70	3,98	0,89	21,8	68,0	88,2	54,1	0,5	45,0	10,4	85,6
Priemer SR	3,49	64,52	3,81	0,98	18,9	58,2	84,7	48,8	2,4	38,8	6,8	79,5
Priemer okresu	3,26	64,40	3,55	0,92	19,7	78,2	94,6	59,7	3,0	50,0	12,9	83,6

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.4. Vzdelávanie a kultúra

Školstvo

Jediným školským zariadením obce je súkromne prevádzkovaná materská škola, ktorú v školskom roku 2006/2007 navštevovalo 22 detí. Predpoklad na ďalší rok je rovnako 22 detí.

V obci sa nenachádza základná škola, základoškolská dochádzka pre detí je zabezpečená vo väčšej miere v susednom meste Dunajská Streda, v menšej miere v susednej obci Malé Dvorníky (len pre ročníky 1-4. a v maďarskom jazyku).

Kultúrne podujatia

V oblasti kultúry a spoločenského života sa konajú viaceré akcie:

Tab.: Kultúrne podujatia	Rok konania	Počet návštěvníkov
Názov kultúrneho podujatia		
Obecné slávnosti	každoročne	1500*
750. výročie	2002	2500
Kultúrne vystúpenia vo SWEETPARKU	V lete	

*(pri každoročne organizovaných podujatiach údaj za 1 rok)

V priebehu roka sa v kultúrnom dome uskutočňujú rôzne kultúrno-spoločenské podujatia prezentujúce schopnosti a šikovnosť miestneho obyvateľstva, ako i miestne zvyky a tradície

obyvateľov. Sú to napríklad rôzne školské akadémie, detské divadelné predstavenia, príležitostné oslavky dňa matiek, dňa detí, prijatia jubilantov, seniorov, prípadne koncerty a diskotéky pre mládež, plesy, či rôzne výstavy.

Dom kultúry v súčasnosti zabezpečuje kultúrno-spoločenské požiadavky širokej vrstvy obyvateľov obce. Keďže kultúrny dom v obci zastáva kľúčovú úlohu pri organizovaní významných kultúrnych podujatí. Fungujúca kultúrna infraštruktúra je dôležitá pre sociálno-ekonomický rozvoj regiónu, pretože poskytovaním adekvátnych priestorov na konferenčné, prednáškové, kultúrno-spoločenské a iné účely sa dosiahne vyvážený regionálny rozvoj prostredníctvom zvýšenia konkurencieschopnosti obce.

2.1.5. Životné prostredie

Územie obce je súčasťou Alpsko-Himalájskej sústavy, v rámci nej je súčasťou podsústavy Panónska panva, provincie Západopanónska panva, subprovincie Malá Dunajská kotlina, oblasti Podunajská nížina a celku Podunajská rovina. Z Podunajskej roviny na území obce sa vyskytuje časť Potôňská mokraď (zasahuje do severnej polovici k.ú. obce). Nadmorská výška k.ú. obce je okolo 112-114 m n.m. (stred obce je vo výške 113 m n.n.). Rozhodujúca časť chotára má rovinatý charakter, len v juhozápadnej časti k.ú. obce vyskytujú malé vyvýšeniny z naviatych hlinitých pieskov.

Na základe klimatickogeografických typov Slovenska študované územie leží v suchej až mierne suchej oblasti teplej a prevažne teplej nižinnej klímy s miernou inverziou teplôt. Suma teplôt 10°C a viac za jeden rok je 3000-3200. Priemerná ročná teplota vzduchu v obci je $9,9^{\circ}\text{C}$. Najchladnejší je mesiac január, kedy priemerná mesačná teplota vzduchu dosahuje hodnoty $-2,1^{\circ}\text{C}$. Najteplejší je mesiac júl s priemernou mesačnou teplotou $20,5^{\circ}\text{C}$. Územie nie je len našou najteplejšou oblasťou, ale patrí aj medzi najsuchšie oblasti Slovenska.

V katastrálnom území obce prevládajú hlinité pôdne druhy (v jej južnej polovici), miestami sa však vyskytujú aj piesočnatohlinité až ilovito-hlinité pôdy. Pôdy sú bez skeletu až slabohlinité. Potenciálna erózia pôdy je slabá. Hlavné pôdne typy sú černozeme slabo glejové, prevažne karbonátové, sprievodné čiernice a čiernice glejové (na starých fluviaľných sedimentoch), kym popri severnej hranici k.ú. obce dominujú čiernice karbonátové, sprievodné čiernice glejové (na karbonátových nivných sedimentoch). Bonita poľnohospodárskych pôd je vysoká. V riešenom území sa vyskytujú významné zásoby štrkopieskov nadregionálneho významu na báze riečnych náplavov Dunaja a Malého Dunaja.

Dunaj, ktorý preteká v blízkosti územia obce, patrí medzi najznečistenejšie toku Slovenska, je kontaminovaný odpadovými vodami priemyselného a komunálneho charakteru, ako aj poľnohospodárskym znečistením. Z areálovo - bodových konfliktov má najpodstatnejší význam absencia odkanalizovania (akumulácia odpadových vód v žumpách a septikoch) a poľnohospodárska činnosť.

Kvalita podzemných vód v tejto oblasti sa pozoruje v kvartérnych sedimentoch rieky Dunaj. Zmeny režimu kolísania hladín v závislosti od hladiny v povrchovom toku patria k hlavným faktorom vplyvu zmien kvality podzemných vód. V dôsledku vysokej prieplustnosti zvodneného prostredia sa stáva problémom sekundárne znečistenie podzemných vód poľnohospodárskou a priemyselnou výrobou, ale aj skládkovanie komunálnych odpadov a znečistenie komunálnych odpadových vód. Katastrálne územie obce je oblasť významne ovplyvňovaná poľnohospodárskou činnosťou, vybudovaným systémom kanálovej siete, skládkami odpadov a antropogénnym znečistením - hlavne priemyselného centra Dunajské Stredy. V oblasti prevláda vápenato-hydrogenuhličitanový typ vody.

V záujmovom území vážnym problémom je aj ohrozenie a poškodenie akosti podzemných vód vplyvmi petrochemického, chemického a strojárskeho priemyslu. V čiastkovom povodí Malého Dunaja a Čiernej Vody pôvodne veľmi kvalitné infiltrované podzemné vody sa zmenili na vody veľmi silne znečistené vplyvom odvádzania časti odpadových vód zo Slovnaftu Bratislava do Malého Dunaja.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie nepatrí medzi zaťaženými oblasťami, ako aj širšie územie, obvod Dunajská Streda patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiam. Rozhodujúce je znečistenie ovzdušia malými zdrojmi (lokálne kúreniská, malé prevádzky bez odlučovacích zariadení, s nekvalitným uhlím ako i zastaranými technologickými zariadeniami). Nemalý podiel na vysokej prašnosti má veterálna erózia a poľnohospodárstvo. Závažné lokálne ohrozenia v znečistení ovzdušia spôsobujú v zberovej sezóne sušičky poľnohospodárskych podnikov ako i aplikácia umelých pesticídov. V obci Veľké Dvorníky sa nenachádzajú výraznejšie (stredné) zdroje znečistenia ovzdušia.

V obci Veľké Dvorníky sa nachádzala skládka odpadu, ktorá bola v roku 2007 rekultivovaná. Rekultívaciou skládky sa zabezpečili požiadavky na ochranu životného prostredia, pričom sa zamedzilo tvorbe priesakových vód na skladke odpadov a ich prenikanu do spodných a povrchových vód, úletom ľahkého odpadu do okolia skladky a šíreniu znečistenia ovzdušia, zabránilo sa prístupu živočíchov k odpadom, zabezpečila sa kontrola tvorby plynov a odvetrávanie skladky, kultivovanie územia devastovaného skladkou a vytvorenie lokality s vyšším stupňom ekologickej stability. Odvoz komunálneho odpadu je zabezpečovaný spoločnosťou A.S.A., ktoré odpad vyvážajú na skladku v Dolnom Bare, ktorej prevádzkovateľom je spoločnosť PVRA s.r.o.. V obci je zavedený separovaný zber odpadu a pravidelne sa realizuje zber PET fliaš. Ďalšími komoditami, ktoré sa v obci Veľké Dvorníky separujú sú: sklo, papier, umelá hmota a kovy.

2.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všeobecne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje (vnútorné i mimoregionálne) pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia.

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, stručný popis, ako aj výška nákladov a dotácie s konkrétnym uvedením poskytovateľa.

Tab.: Realizované projekty

Názov realizovaného projektu	Rok	Výška nákladov (v mil. Sk)	Dotácia (v mil. Sk)	Poskytovateľ dotácie
Kanalizácia	1992-2007	16	14,5	MŽP SR
IBV	2002-2006	20	15	MV SR
Nájomné byty	2001-2007	54		ŠFRB
Infraštruktúra (vodovod, plyn, kanalizácia)	2001-2007	3	2,4	MV SR
Výstavba miestnych komunikácií (2 km)	2002-2006	5	4	MV SR
Rekonštrukcia kostola	2001	0,25		

Všetky realizované investície v obci riešili akútne a chronické problémy obce, ktoré znižovali jej konkurencieschopnosť, atraktivitu z hľadiska cestovného ruchu a znižovali kvalitu života obyvateľov. Obec každoročne realizuje niekoľko investičných akcií menšieho rozsahu, ako sú opravy a odstránenie havarijných stavov na obecnom majetku.

Infraštrukturálna investícia predstavuje základný prostriedok stimulu ekonomickejho rozvoja, na základe ktorého je možné odštartovať proces revitalizácie a obnovy v obci. Samotné

investície prispievajú k znižovaniu nezamestnanosti a integrácií marginalizovaných skupín obyvateľstva. Stavebné práce poskytujú spravidla pracovnú príležitosť miestnym firmám. Pre ekonomický rozvoj obce je dôležitá kvalitná a moderná infraštruktúra, ktorá je jedným z pilierov ekonomickeho a spoločenského rozvoja, prilevu investorov a výstavby nových výrobných a podnikateľských kapacít v obci.

2.3. SWOT analýza

Silné stránky

- výborná geografická poloha
- vysoká rozmanitosť a atraktívita kultúrneho dedičstva a súčasnej kultúry
- bohatý kultúrny život
- späťosť obyvateľov obce s prírodou a zdravý životný štýl
- rozvoj spolupráce so susednými obcami
- dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia
- tradícia poľnohospodárskej výroby v regióne
- primerané surovinové zabezpečenie z domácej poľnohospodárskej produkcie
- vysoký podiel materiálovej výroby v regióne
- prirodzená spádovitosť obce k mestskému centru Dunajská Streda (2 km)
- potenciál pre rozvoj priemyslu v okolí
- výhodná poloha v rámci Slovenska, blízkosť nadradených vnútroštátnych a medzinárodných koridorov, ľahká dopravná prístupnosť
- blízkosť štátnej hranice (Maďarsko a Rakúsko) a hraničných priechodov
- prítomnosť významného zdroja zamestnanosti priamo v obci
- úroveň malého a stredného podnikania
- ponuka voľných plôch
- dostatočný bytový fond
- dostatok voľnej pracovnej sily
- dobré teritoriálne pokrytie energetickou sieťou s primeranou prenosovou kapacitou a s mierne zvyšujúcou energetickou bilanciou
- napojenosť obyvateľov na kanalizáciu
- zásobenosť obyvateľov pitnou vodou z verejného vodovodu
- vyhovujúca kvalita pitnej vody
- monitoring kvality a kvantity povrchových a podzemných vôd
- dostatočná kapacita a pokrytie plynárenskou infraštruktúrou
- uplatňovanie zákona o odpadoch (dôraz na nútenu separáciu a recykláciu)

Slabé stránky

- nedostatok ubytovacích a stravovacích zariadení
- nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave životného prostredia
- roztrieštenosť pozemkového vlastníctva
- pokles objemu poľnohospodárskej výroby (predovšetkým pokles počtu zvierat živočíšnej výroby)
- slabá diverzifikácia poľnohospodárskej výroby
- nízka efektívnosť poľnohospodárskej výroby
- chýbajúca prepojenosť poľnohospodárskej prvovýroby so spracovateľským priemyslom
- zastaranosť technického vybavenia, strojov a zariadení v poľnohospodárskych podnikoch ako aj u samostatne hospodáriacich rolníkov, nedostatočná kapitálová vybavenosť agropodnikov (agropodnikatelia obce dostávajú málo dotácií zo štátneho rozpočtu, čo je dôsledok kvalitných prírodných podmienok pre poľnohospodársku výrobu)
- absencia silnejšej priemyselnej výroby v obci

- nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva
- vysoká úmrtnosť obyvateľstva
- sociálne slabá situácia rómskej komunity v obci (ich silná koncentrácia v jednej časti obce)
- nedostatočná osveta o problematike rovnosti príležitostí a ochrane pred diskrimináciou
- počet pracovných príležitostí v obci nepokrýva kapacity ekonomickej aktívnejho obyvateľstva obce
- nevyhovujúci stav niektorých úsekov miestnych komunikácií a nepostačujúca infraštruktúra
- nedostatočné využívanie potenciálu vidieckeho CR a agroturistiky

Príležitosti

- dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomickejho potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce
- využitie ekonomickejho potenciálu
- zintenzívnenie cezhraničnej spolupráce ako aj spolupráce s okolitými obcami
- využitie prírodného potenciálu pre rozvoj kúpeľného a vidieckeho cestovného ruchu
- odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia
- zvyšovanie kompetencií samosprávy
- možnosti partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do oblasti sociálnych služieb
- rozvoj informačných technológií
- možnosti čerpania prostriedkov z fondov EU
- rozvoj odvetví využívajúcich obnoviteľné domáce zdroje
- atraktívne prostredie s potenciálom pritiahnutia vyšších príjmových skupín obyvateľov do obce
- zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce
- pomoc mladým rodinám pri získavaní bývania v obci
- zvýšenie atraktívnosti obce
- skvalitnenie dopravnej a sociálnej infraštruktúry
- vytvorenie a využívanie ubytovania v súkromí v obci

Ohrozenia

- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- možnosť narušenia environmentálnej rovnováhy vplyvom nevybudovanej kanalizácie
- zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe
- nízka miera vymožiteľnosti práva v oblasti životného prostredia
- nedostatok financií
- legislatívne reštrikčné opatrenia od nadadených orgánov
- odliv kvalifikovanej pracovnej sily
- pokles a strata občianskych iniciatív v oblasti kultúry
- nízky dôraz na vlastnícke vzťahy - to, čo nikomu nepatrí, alebo to patrí všetkým, je devastované a nesprávne využívané
- nekomunikovanie prevencie v oblasti kriminality
- stagnácia vzdelanostnej úrovne obyvateľstva
- devastácia životného prostredia
- finančný dopad na rozpočet obce v dôsledku prísnejších predpisov na ochranu životného prostredia

2.4. Klúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú v predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy (devalvácia meny, liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti), ktoré pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov.

Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergencie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

Klúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónov,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónov,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou
4. útlm poľnohospodárskej pravovýroby

Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov
4. Zachovanie a ochrana životného prostredia v obci

Koherentné poradie faktorov rozvoja

Medzi klúčové faktory rozvoja obce patrí jej výborná geografická poloha, ktorá výraznou mierou determinuje a určuje budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obci v budúcnosti. Dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia má význam predovšetkým z hľadiska lokalizácie firiem a z hľadiska kvality života obyvateľov v obci.

Blízkosť mestského sídla Dunajská Streda, ako aj iných mestských sídiel prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša zo sebou predovšetkým ekonomicke a sociálne výhody. Ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre a rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti. Obec sa nachádza v regióne so značným potenciáлом pre rozvoj priemyslu v okolí. V budúcnosti sa očakáva rozvoj priemyslu a v rámci neho zvyšovanie produktivity práce a pridanej hodnoty. Kvalitné podmienky pre umiestnenie firiem a závodov v spojení s relatívnym dostatkom zdrojov v regióne tiež vzbudzujú značný záujem zahraničných investorov.

Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomickeho potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce. Využitie ekonomickeho potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadluje v ekonomickej výkonnosti obce.

Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch aj podporou budovania ubytovania v súkromí. Poskytovanie uvedeného ubytovania je podporovaná aktivita v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013, kde sú oprávnenými žiadateľmi fyzické osoby, ktoré zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí. Na uvedené aktivity je poskytovaný oprávnenému žiadateľovi nenávratný finančný príspevok do výšky 50% oprávnených nákladov z fondov EÚ. Prioritou obce by malo byť promptné a nápomocné vybavovanie potrieb obyvateľov (stavebné povolenie, konania a pod.).

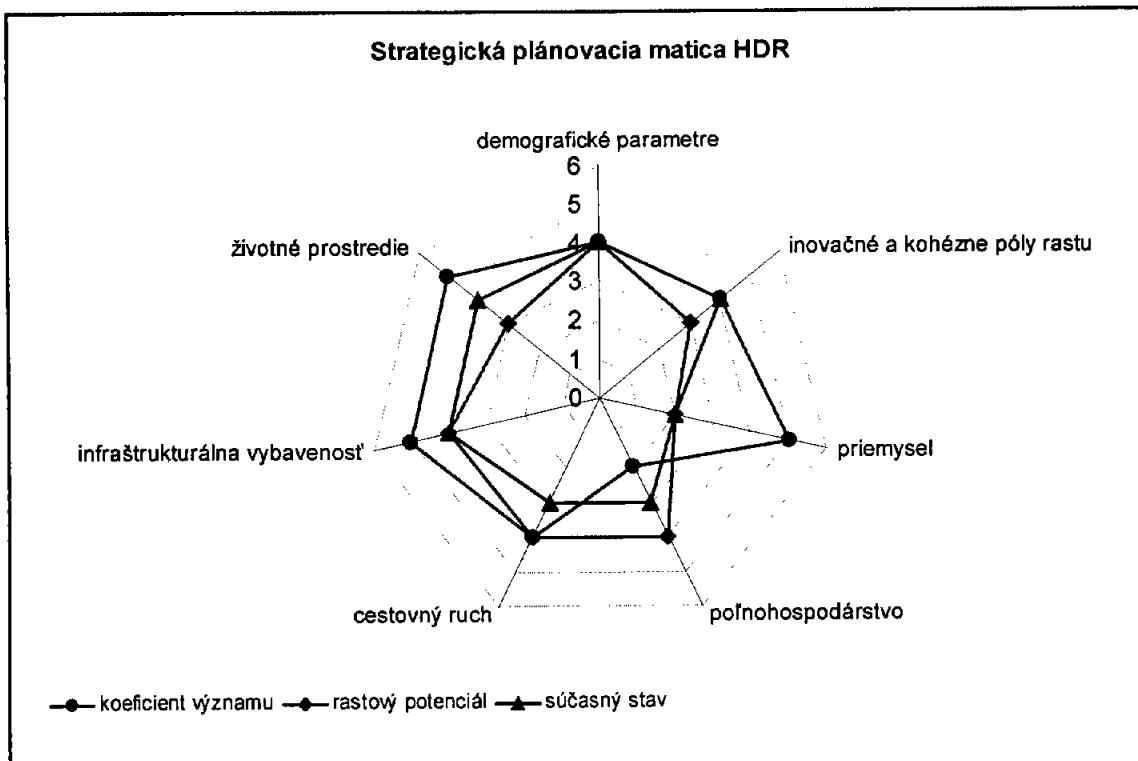
Koherentné poradie disparít

Disparitu pre obec je jej veľkosť, ktorá vo významnej miere ovplyvňuje zloženie a efektívnosť miestnych verejných výdavkov. Preto v dôsledku ďalšieho presunu kompetencií na obce by bolo potrebné sa podrobnejšie zaoberať vzťahom medzi efektívou veľkosťou samosprávnej jednotky a vplyvom obyvateľov na rozsah a štruktúru poskytovaných miestnych verejných služieb.

Nedostatočné využíte existujúceho rastového potenciálu v obci bude mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zastarávania infraštruktúry. Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

Neriešenie problematiky rómskeho etnika povedie k ďalšiemu prehlbovaniu ich zlej ekonomickej situácie a v konečnom dôsledku k sociálnej exklúzii a dezintegrácii. K základným faktorom sociálneho vylúčenia patria nízka úroveň vzdelania detskej a dospelej zložky rómskeho obyvateľstva, nízka úroveň kvalifikácie a zamestnatelnosti Rómov, vysoká úroveň nezamestnanosti a jej výrazná regionálna alokácia, vysoká úroveň závislosti na systéme záchrannej sociálnej siete. Znevýhodnené postavenie Rómov na trhu práce je sťažené skrytou diskrimináciou a predsudkami zo strany zamestnávateľov. Základným predpokladom zlepšenia situácie Rómov v prístupe k zamestnaniu sú programy zamerané na zvýšenie úrovne ich vzdelania a vybavenie základnými zručnosťami a programy zamestnanosti na lokálnej úrovni.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.

Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centrám rozvoja a kvalitné životné prostredie. Priemerné parametre dosahujú demografické parametre, parametre pre poľnohospodárstvo a priemysel v obci, ktorý je založený prevažne na malých a stredných podnikoch. Infraštrukturálna vybavenosť v obci vykazuje taktiež mierne nadpriemerné hodnoty, ktoré sú umocnené blízkosťou k inovačným a kohéznym pólom rastu. Napriek tomu je zreteľný ich rastový potenciál.

Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie regiónu obce v dobrom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným rozvoj ostatných parametrov.

3. Rozvojová stratégia

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- rozvojové stratégie na vyšej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Národného strategického plánu rozvoja vidieka Slovenskej republiky na roky 2007 - 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja).
- výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disperzí a hlavných faktorov rozvoja obce
- určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú s platnej legislatívy (napr. nové normy v oblasti ochrany Životného prostredia)

3.1. Ciele a priority

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Dvorníky je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie. Jednotlivé prioritné oblasti s popisom cieľov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Priority a ciele		
č.	Priorita	Ciel
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: - priemysel - cestovný ruch - ostatné služby - poľnohospodárstvo
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hľavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
4	Rozvoj občianskej spoločnosti	Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.
5	Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov	Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

3.2. *Opatrenia a aktivity*

Opatrenia boli navrhnuté a budú realizované s cieľom komplexného zabezpečenia cieľov stanovených v časti 3.1. Ciele a priority a boli rozdelené podľa prioritných oblastí.

Sumár opatrení:

Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Cieľ opatrenia: Cieľom je zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: priemysel, cestovný ruch, služby, poľnohospodárstvo, ostatné.

Stručná charakteristika opatrenia: Pre zabezpečenie ekonomického rozvoja obce je nutné realizovať opatrenie, ktoré tento rozvoj podporí (pomocou aktivít), avšak realizácia opatrenia bude koncipovaná a komplexne zabezpečená so zreteľom na trvalú udržateľnosť.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia

Cieľ opatrenia: Cieľom je zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných nariem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie rozvoja, ktorý neničí, ale zachováva životné prostredie so zreteľom na špecifické požiadavky a potreby obce a regiónu a vytvára synergický a komplementárny súlad s ostatnými opatreniami.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce

Cieľ opatrenia: Cieľom je príspeť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.

Stručná charakteristika opatrenia: Zabezpečenie potrebnej technickej infraštruktúry pre kontinuálne zvyšovanie a udržanie kvality života obyvateľstva a naplnenie jeho potrieb ako aj potrieb firiem sídliacich na území obce a využívajúcich uvedenú infraštruktúru.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Cieľ opatrenia: Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujati ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na dianí v obci.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre zabezpečenie a skvalitnenie demokratického systému riadenia obce smerom zdola nahor, za účasti všetkých občanov a zabezpečenie a posilnenie multikultúrnej spoločnosti založenej na odlišných základoch, kultúre a histórii, odbúravanie rasových a etnických predstupkov a posilnenia rodovej rovnoprávnosti a občianskej spolupatričnosti.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Cieľ opatrenia: Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

Stručná charakteristika opatrenia: Investície pre skvalitnenie poskytovaných služieb obyvateľstvu so zameraním na znevýhodnené skupiny obyvateľstva, marginalizované skupiny a sociálne odkázaných občanov.

Predpokladané výsledky: Sú uvedené v časti 3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Sumarizácia nákladov na jednotlivé opatrenia:

Opátrenie	Počet aktivít	suma na opatrenie v tis. Sk
Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí	3	18 810
Zabezpečenie ochrany životného prostredia	1	200
Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce	4	52 920
Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní	1	5 250
Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu	4	45 360

Vysvetlivky k údajom uvedeným v aktivitách:

Financovanie:

- *Náklady v tis. Sk:* Náklady na samotnú technickú realizáciu
- *Možnosti financovania:* možnosti získania financovania s uvedením potencionálneho zdroja
- *Náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj. dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie):* finančné náklady ktoré nie sú kalkulované v nákladoch na samotnú technickú dokumentáciu ale sú pre realizáciu projektu nevyhnutné. Jedná sa o náklady zo strany obce, pri investíciach pri ktorých je investor iný ako obec sa nekalkulujú.
- *Potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk:* súčet nákladov na samotnú technickú realizáciu projektu a nákladov na prípravu projektu. V prípade financovania projektov z využitím nenávratného finančného príspevku (alebo financovanie projektov súkromných investorov) je tu uvedená len suma ktorú projekt vyžaduje prefinancovať zo strany obce.

Dopady:

Dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): sa udáva v hodnote za 1 kalendárny rok

1. Opatrenie: Zabezpečenie stabilného rastu ekonomickej aktivity v obci a jej okolí

Aktivita: Výstavba tribúny.
Popis: Výstavba tribúny v obci s kapacitou 1000 ľudí.
prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja
Plánovaný rok realizácie: 2010
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 15000
možnosti financovania:
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj. dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 600
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 15600

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
 dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný
 dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Výstavba športového ihriska.

Popis: Výstavba viacúčelového športového ihriska s cieľom zlepšiť možnosti využitia pre obyvateľov obce.

prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja
 Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2008-2012)
 zodpovedný za realizáciu: obec
 dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 2000
 možnosti financovania: Program rozvoja vidieka 2007-2013, Opatrenie 3.4. Obnova a rozvoj obcí, občianske vybavenosti a služieb
 náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 130
 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 130

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
 dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný
 dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Cyklotrasa.

Popis: Vybudovanie cyklotrasy v k.ú. obce s dĺžkou približne 3 km.,

prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja
 Plánovaný rok realizácie: 2008
 zodpovedný za realizáciu: obec
 dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 1000
 možnosti financovania: Program rozvoja vidieka 2007-2013, Opatrenie 3.4. Obnova a rozvoj obcí, občianske vybavenosti a služieb
 náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 80
 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 80

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
 dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný
 dopad na kvalitu života: pozitívny

2. Opatrenie: Zabezpečenie ochrany životného prostredia**Aktivita: Podpora ochrany životného prostredia.**

Popis: Zvyšovanie povedomia občanov o prínose separovného zberu odpadu a ochrane životného prostredia.

prioritná oblasť: Ochrana životného prostredia
 Plánovaný rok realizácie: 2007 (podľa finančných možností v období: 2007-2013)
 zodpovedný za realizáciu: obec
 dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 200

možnosti financovania:

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 200

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný

dopad na kvalitu života: veľmi pozitívny

3. Opatrenie: Komplexné budovanie, dobudovanie a modernizácia infraštruktúry obce**Aktivita: Rekonštrukcia miestnych komunikácií.**

Popis: Rekonštrukcia lokálnej infraštruktúry v obci s cieľom zvýšenia jej kvality.

prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry

Plánovaný rok realizácie: 2007

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 15000

možnosti financovania: Program rozvoja vidieka 2007-2013, Opatrenie 3.4. Obnova a rozvoj obcí, občianske vybavenosti a služieb

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 650

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 650

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Rekonštrukcia a výstavba chodníkov.

Popis: Rekonštrukcia chodníkov a výstavba nových na základe projektovej dokumentácie.

prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry

Plánovaný rok realizácie: 2008

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 31000

možnosti financovania: Program rozvoja vidieka 2007-2013, Opatrenie 3.4. Obnova a rozvoj obcí, občianske vybavenosti a služieb

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 980

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 980

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Rekonštrukcia ver. priestranstiev
Popis: Rekonštrukcia ver. priestranstiev v obci na základe projektovej dokumentácie.
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry
Plánovaný rok realizácie: 2009
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 4000
možnosti financovania: Program rozvoja vidieka 2007-2013, Opatrenie 3.4. Obnova a rozvoj obcí, občianske vybavenosti a služieb
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 210
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 210
Dopady:
dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný
dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Rekonštrukcia autobusových zastávok.
Popis: Rekonštrukcia autobusových zastávok v obci.
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry
Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2008-2009)
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 1000
možnosti financovania: Program rozvoja vidieka 2007-2013, Opatrenie 3.4. Obnova a rozvoj obcí, občianske vybavenosti a služieb
náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 80
potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 80
Dopady:
dopad na zamestnanosť: nulový vplyv
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný
dopad na kvalitu života: pozitívny

4. Opatrenie: Zvyšovanie participácie občanov na živote obce a jej ďalšom smerovaní

Aktivita: Kultúrny dom.
Popis: Rekonštrukcia kultúrneho domu v obci.
prioritná oblasť: Rozvoj občianskej spoločnosti
Plánovaný rok realizácie: 2009
zodpovedný za realizáciu: obec
dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 2
Financovanie:
Náklady v tis. Sk: 5000
možnosti financovania: Program rozvoja vidieka 2007-2013, Opatrenie 3.4. Obnova a rozvoj obcí, občianske vybavenosti a služieb

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 250

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 250

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

5. Opatrenie: Skvalitňovanie a zabezpečenie služieb obyvateľstvu

Aktivita: SWEET PARK

Popis: Budovanie nekomerčnej infraštruktúry cestovného ruchu.

prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov

Plánovaný rok realizácie: 2007 (podľa finančných možností v období: 2007-2009)

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 15000

možnosti financovania: Regionálny OP, Opatrenie 2.3 Podpora a obnova infraštruktúry cestovného ruchu

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 650

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 1400

Dopady:

dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac.miest

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Rekonštrukcia budovy obecného úradu.

Popis: Komplexná rekonštrukcia budovy obecného úradu.

prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov

Plánovaný rok realizácie: 2011

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 3

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 4000

možnosti financovania:

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 160

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 4160

Dopady:

dopad na zamestnanosť: nulový vplyv

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Výstavba penziónu

Popis: Výstava penziónu v obci s kapacitou približne 50 lôžok.

prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov

Plánovaný rok realizácie: 2008 (podľa finančných možností v období: 2008 – 2013)

zodpovedný za realizáciu: súkromný investor

dôležitosť: (1=vysoká, 2=stredaná, 3=nižšia): 3

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 25000

možnosti financovania:

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk:

Dopady:

dopad na zamestnanosť: pozitívny – jedno až 10 nových prac. miest.

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný

dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: e-Government

Popis: Informatizácia verejnej správy na miestnej úrovni

prioritná oblasť: Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov

Plánovaný rok realizácie: 2013

zodpovedný za realizáciu: súkromný investor

dôležitosť: (1=vysoká, 2=stredaná, 3=nižšia): 2

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 500

Možnosti financovania: Operačný program Informatizácia spoločnosti, Opatrenie 1.2

elektronizácia verejnej správy na miestnej úrovni

Náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie) 50

Potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 75

Dopady:

dopad na zamestnanosť: pozitívny – jedno až 10 nových prac. miest.

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): nevýznamný

dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: Vytvorenie 100 nových stavebných pozemkov

Prioritná oblasť: Zvýšenie rozvojového potenciálu obce skrášlenie vzhľadu obce

Plánovaný rok realizácie: 2010 – 2013

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 20000

Možnosti financovania: z dotácií MVRR SR a vlastných prostriedkov

Náklady na prípravu projektu v tis. Sk (PD, verejné obstarávanie, geometrický plán) 500

Aktivita: Výstavba nájomných bytových domov - 2x BD - 12 b.j.

Prioritná oblasť: Zvýšenie atraktivity obce, zlepšenie životných podmienok obyvateľov obce,

zvýšenie rozvojového potenciálu obce

Plánovaný rok realizácie: 2010 – 2013

Financovanie:

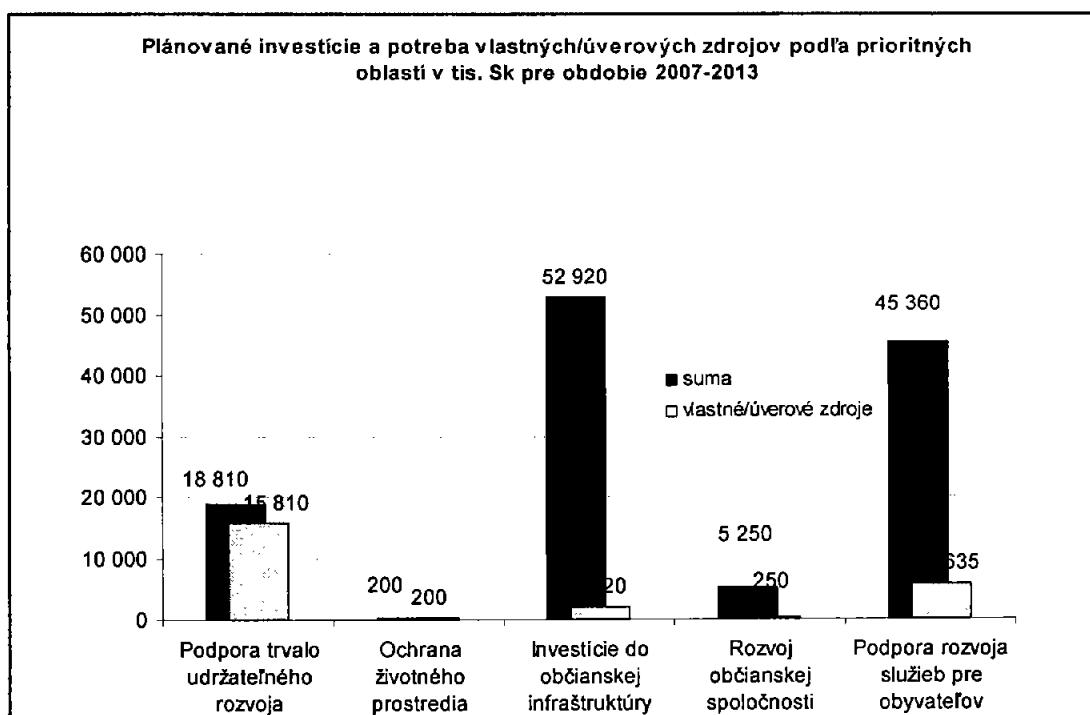
Náklady v tis. Sk: 42000 – 50000

Možnosti financovania: ŠFRB, MVRR SR a vlastných prostriedkov

Náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, verejné obstarávanie) 650

3.3. Opis rozvojovej stratégie

Samotná charakteristika rozvojovej stratégie vyplýva z piatich prioritných oblastí určených v kapitole 3.1.

Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí a na základe strategickej plánovacej matice HDR. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

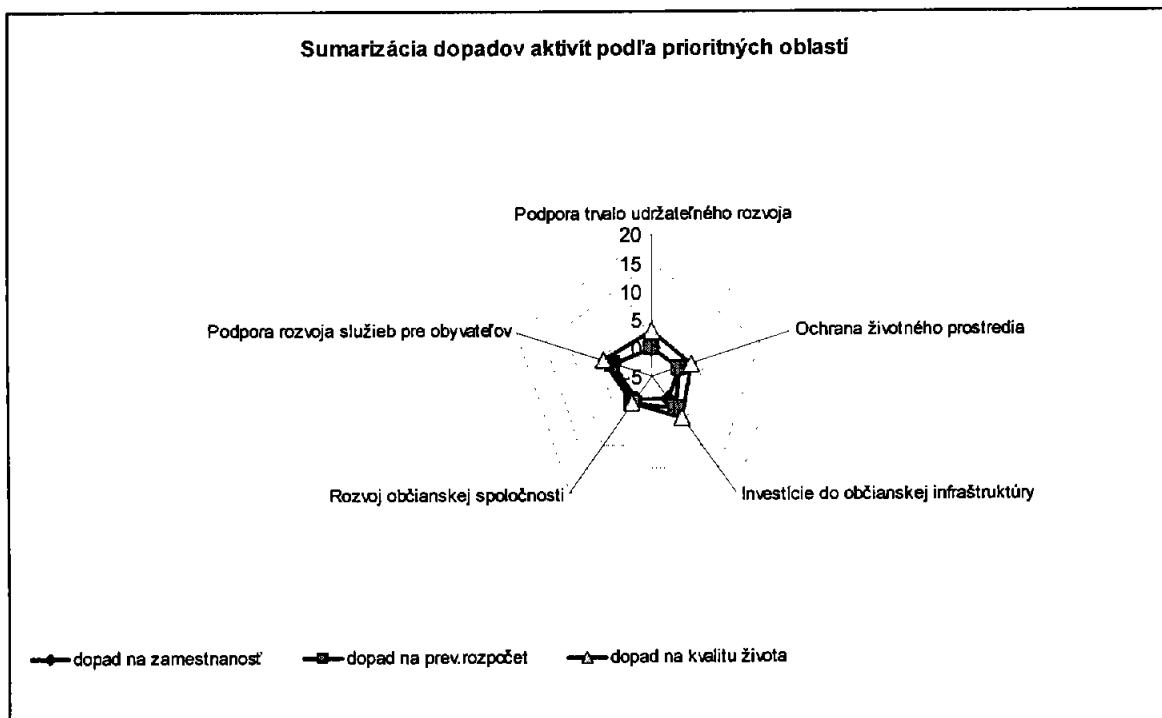
- investičná náročnosť aktivít – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry kladú najvyššie nároky na financovanie
- miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov – do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia
- nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamená nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadvázuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neníci vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvalo-udržateľný.

3.4. Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Medzi merateľné ukazovatele zaraďujeme aj výšku nákladov (náklady celkové, náklady na prípravu projektov a potrebu financovania z vlastných zdrojov) a merateľné sú aj dopady na zamestnanosť, prevádzkový rozpočet a kvalita života v obci.

Merateľné ukazovatele sú podrobne charakterizované v rámci kapitoly 3.2. Opatrenia a aktivity, v tejto časti preto uvádzame ich sumarizáciu:

Z uvedenej sumarizácie vyplýva, že :

- plánované aktivity v prioritnej oblasti Podpora trvalo udržateľného rozvoja budú mať najpozitívnejší vplyv na zamestnanosť
- kvalitu života občanov najviac posilnia aktivity v prioritnej oblasti Investície do občianskej infraštruktúry a Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov
- dopad na rozpočet obce je prevažne neutrálny

Rozvojová stratégia obce vychádza predovšetkým zo silných stránok a maximálnom možnom využití príležitostí identifikovaných vo SWOT analýze a strategickej plánovacej matici.

4. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. V zmysle východiskových parametrov rozpočtu verejnej správy na rok 2007 sa v roku 2007 predpokladá rast hospodárstva na úrovni 8,9%, rast zamestnanosti o 0,8% a rast reálnych miezd o 4,1%. Priemerná ročná miera inflácie sa očakáva v hodnote 2,7%. Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v roku 2007 daňové príjmy, dotácie a transfery. V roku 2007 sa plánuje ich výnos v sume 48,9 mld. Sk. Z výnosov týchto daní a transferov musia obce a mestá zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých a presúvaných z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy. Výnos dane z príjmov fyzických osôb sa odhaduje v sume 2,8 mld. Sk a výnos z príjmov právnických osôb sa odhaduje na 48,9 mld. Sk. Dotácie na prenesený výkon štátnej správy sa odhadujú v sume 15,39 mld. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2006 nárast o 2,2%. Výška voľných prostriedkov je však limitovaná a preto je vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na nasledovné:
  - **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
  - **spolufinancovať europrojekty** – štandardne je nevyhnutné podieľať sa časťou 5% na europrojektoch. Tento podiel vzrástie, ak zoberieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov.
  - **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života
- ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratného finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej mieri obmedzené. Podstatným parametrom pre získanie dotácie na výstavbu obecných bytov bude projektovaná rozloha obytnej plochy jednotlivých b.j.
- súkromné zdroje** – je možné použiť najmä na v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež osoh
- štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie mnohých projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú a náročnú prípravu.
- úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

Analýza súčasného hospodárenia – rok 2006, Súvaha obce k 30.06.2006 (Skrátená forma):

	tis. Sk	
neobežný majetok spolu	82 381	67,4%
dlhodobý nehmotný majetok	25	0,0%
dlhodobý hmotný majetok	82 356	67,3%
pozemky	3 035	2,5%
umelecké diela a zbierky	0	0,0%
stavby	61 898	50,6%
stroje, prístroje a zariadenia	46	0,0%
dopravné zariadenia	33	0,0%
pestovateľské celky trvalých porastov	0	0,0%
obstaranie HIM	16 961	13,9%
drobný dlh. hm. majetok	9	0,0%
ostatný HIM	374	0,3%
dlhodobý finančný majetok	0	0,0%
obežný majetok	39 903	32,6%
zásoby	-1	0,0%
pohľadávky	61	0,0%
finančný majetok	2 857	2,3%
rozpočtové účty, z toho:	36 986	30,2%
prostriedky rozpočtového hospodárenia	36 983	30,2%
poskytnuté návratné finančné výpomoci	3	0,0%
majetok spolu	122 284	100,0%
vlastne zdroje	140 423	114,8%
majetkové fondy	64 722	52,9%
financne a peňažne fondy	224	0,2%
výsledok hospodarenia	-745	-0,6%
zdroje krycia prostriedkov rozpočt.hosp.	76 222	62,3%
cudzie zdroje	-18 139	-14,8%
dlhodobé záväzky	-19 509	-16,0%
krátkodobé záväzky	2 351	1,9%
bankové úvery	-981	-0,8%
prechodné účty pasívne	0	0,0%
pasíva celkom	122 284	100,0%

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 82 356 tis. Sk. Tvorený je predovšetkým skupinou stavby (61 898 tis. Sk, 50,6% majetku obce), ktorých účtovná amortizácia je 17,4% a skupinou obstaranie HIM (16 961 tis. Sk; 13,9% majetku obce).

vybrané ukazovatele	
momentálna likvidita	506 tis. Sk
likvidita 1. Stupeň	506 tis. Sk
likvidita 2.stupeň	567 tis. Sk
likvidita 3.stupeň	37 552 tis. Sk
ukazovateľ zadlženosť	-14,83%
miera zadlženosť	-12,92%
úverová zaťaženosť	-0,80%
miera opotrebenie stavieb	17,4%
miera opotrebenia zariadení a tech.	91,4%

O perspektívnom hospodárení a dostatočnom objeme likvidných prostriedkov vypovedá kladná hodnota likvidity 1,2. a 3. stupňa za rok 2006.

Obec nemá vzhľadom na dostatočný objem likvidných prostriedkov problém priebežne a načas uhrádzať svoje záväzky.

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

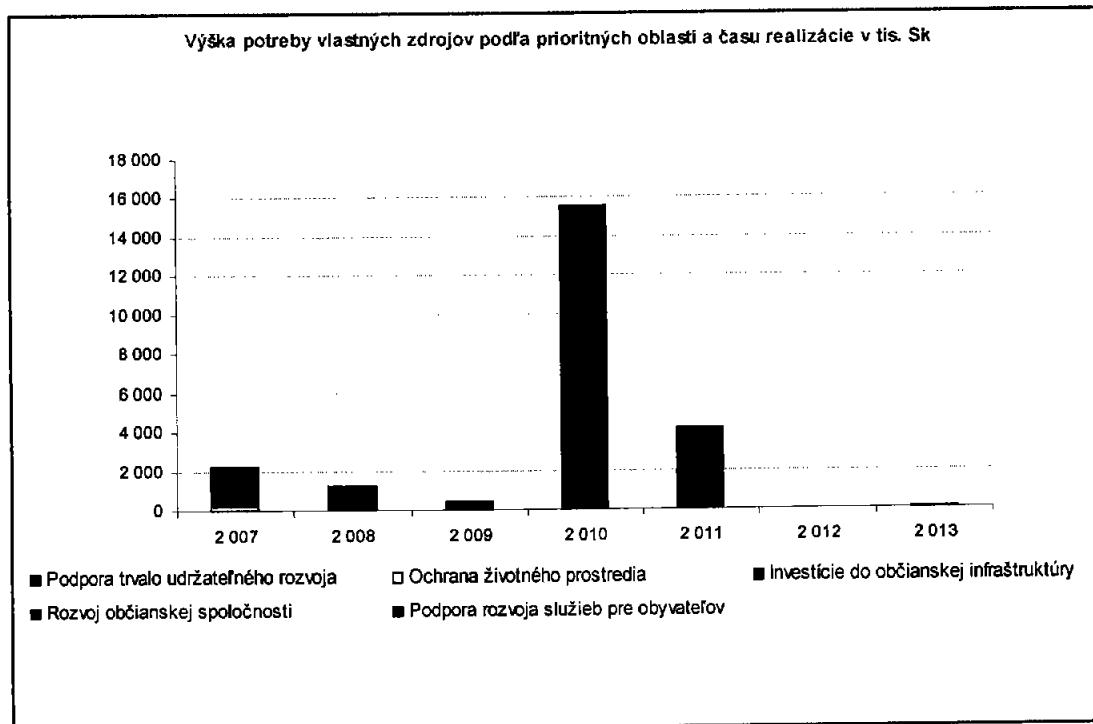
Pod likviditou rozumieme schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Pod likvidnosťou aktív rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Likvidita 1. stupňa vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže subjekt k určitému dňu (v závislosti od toho z ktorého dňa sú pre analýzu poskytované údaje) vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,20 do 0,60.

Likvidita 2. stupňa vypovedá o tom, ako je subjekt schopná zaplatiť krátkodobé dly bez predaja zásob. Zásoby môžu byť ovplyvnené ich likvidnosťou. Tento ukazovateľ pre posúdenie likvidity veľmi dôležitý. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšia ako 1,00, subjekt musí rátať s tým, že na zaplatenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu (napr. ak bežná likvidita je 1,25, táto rezerva predstavuje 25 %).

Ukazovateľ udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je likvidita 3. stupňa väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti pre prípad, že sa nepodarí premeniť časť nepeňažného obežného majetku na peňažné prostriedky. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšia ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlach územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

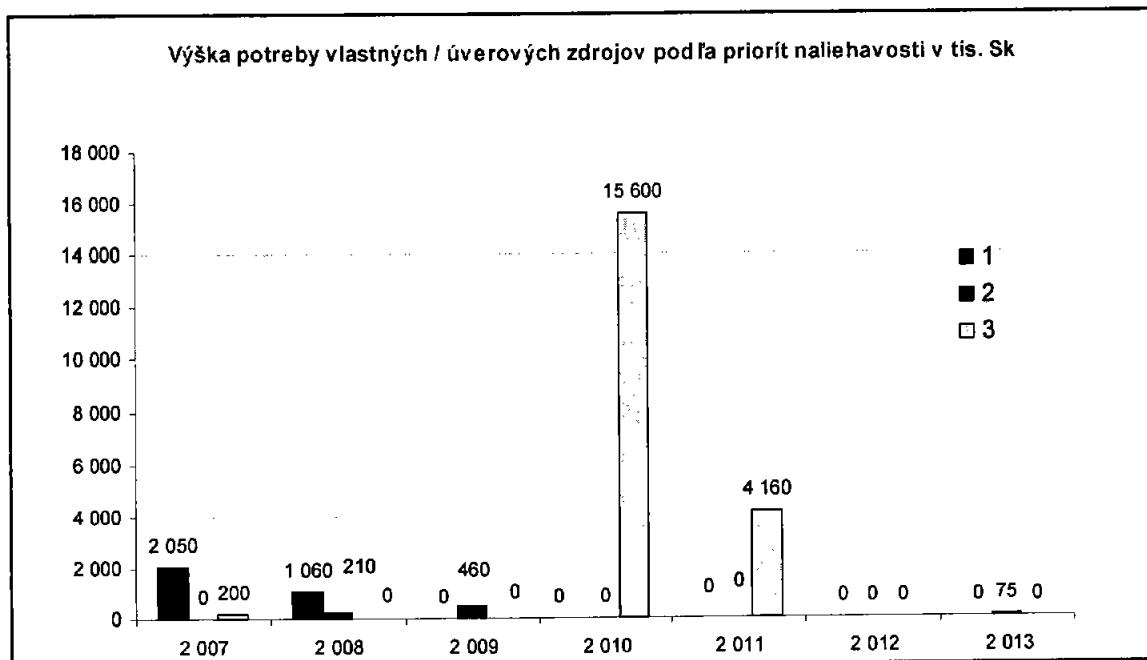

Tabuľka predstavuje potrebu vlastných zdrojov v jednotlivých rokoch realizácie aktivít plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. V prvých rokoch bude obec realizovať hlavne investície zamerané na občiansku infraštruktúru, ochranu životného prostredia a trvalo udržateľný rozvoj, ktoré sú zásadné pre rozvoj obce a príchod investorov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja predpokladá vyššie investície v prvých rokoch, nakoľko sa počíta aj s úverovým financovaním s následným splácaním v ďalších rokoch.

Nasledujúca tabuľka predstavuje alternatívne možnosti investícií v závislosti od možnosti získania financovania rozvojových projektov obce:

- Priorita č.1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce. Uvedené investície budú realizované bez ohľadu na to, či obec získa financovanie pre uvedené aktivity zo zdrojov EU.
- Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EU. V prípade nezískania uvedených prostriedkov, budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.
- Priorita č.3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi ale nemali by ohrozíť aktivity s vyššou prioritou

Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na jednotlivých projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (viď. kapitolu 3.2.)

4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie

Rok	Oprávnené náklady spolu	Rozdelenie financií na programovacie obdobie							Súkromné zdroje	EIB		
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje								
				Národné verejné zdroje spolu	Štátne rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje					
		A=B+H+ CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH		
2007	31 500	31 500	21 938	9 563	7 313			2 250				
2008	61 270	36 270	34 000	2 270	1 000			1 270		25 000		
2009	9 460	9 460	6 750	2 710	2 250			460				
2010	15 600	15 600		15 600				15 600				
2011	4 160	4 160		4 160			4 160					
2012												
2013	550	550	356	194	119			75				
Spolu	122 540	96 990	62 688	30 143	10 563			19 580		25 000		

Plánované čerpanie zdrojov bolo uvedené v časti 3.2 ku každej aktivite samostatne. Na tomto mieste uvádzame sumarizáciu čerpania jednotlivých zdrojov.

4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Doleuvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

prioritná pôblast	Oprávnené náklady spolu	Rozdelenie financií na priority a opatrenia							Súkromné zdroje	EIB		
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje								
				Národné verejné zdroje spolu	Štátne rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje					
		A=B+H+ CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH		
1	18 810	18 810	2 250	16 560	750			15 810				
2	200	200		200				200				
3	52 920	52 920	46 000	6 920	5 000			1 920				
4	5 250	5 250	3 750	1 500	1 250			250				
5	45 360	20 360	11 044	9 316	3 681	4 160	1 475		25 000			
Spolu	122 540	97 540	63 044	34 496	10 681	4 160	19 655		25 000			

5. Zabezpečenie realizácie

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnejch potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- hierarchickým usporiadaním cieľov,
- riadením na základe procesov,
- permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- permanentným učením sa a inováciou,
- rozvíjaním partnerstiev,
- zodpovednosťou voči verejnosti,

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

V časti 3.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Väčšina aktivít je v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétnu osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú za tieto aktivity riadiť a koordinovať.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétnu mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a parteri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v

spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akým sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponesie zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

5.2. Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etápa. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétnie pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období.

Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dátá získané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

5.3. Harmonogram realizácie

Každá aktivita má v časti 3.2 určený predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedené tabuľka sumarizuje harmonogram podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Harmonogram realizácie podľa priorit							
oblasť / rok	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja							
Ochrana životného prostredia							
Investície do občianskej infraštruktúry							
Rozvoj občianskej spoločnosti							
Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov							

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

6. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodársku oblasť, sociálnu a technickú infraštruktúru a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný v SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepcným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorit, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja pod. a Národného Strategického plánu rozvoja vidieka SR so zameraním na roky 2007 - 2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonateľnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce priebežne dopĺňovať a o nové aktivity, respektívne vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.